

Kronika

70. urodziny
Romualda Mieczkowskiego

70-lecie urodzin obchodzi **Romuald Mieczkowski** – litewski poeta, dziennikarz, publicysta narodowości polskiej, działacz społeczności polskiej na Litwie, współzałożyciel i redaktor naczelnym kwartalnika literackiego „Znad Wili”. W 1973 roku ukończył polonistykę i geografę w Wileńskim Instytucie Pedagogicznym. Po ukończeniu studiów pracował jako dziennikarz w „Czerwonym Sztandarze”. Od 1980 był kierownikiem działu polskiego w Radiu Litewskim, a w 1989 był założycielem cotygodniowego magazynu polskiego „Panorama Tygodnia” (później „Rozmowy Wileńskie”) w Telewizji Litewskiej, który prowadził do 2002 roku. W grudniu 1989 wspólnie z Czesławem Okńczykiem założył czasopismo „Znad Wili” – pierwszą na terenie Związku Sowieckiego prywatną gazetę wydawaną po polsku. Nieprzerwanie od 1989 roku do dziś pozostaje redaktorem naczelnym „Znad Wili”. Był również współzałożycielem Radia „Znad Wili”. W 1995 założył w Wilnie Polską Galerię Artystyczną „Znad Wili”, był koordynatorem i kuratorem ponad 300 wystaw na Litwie, w Polsce i innych krajach. Od 2004 roku zajmuje się także działalnością wystawienniczo-kulturalną w Warszawie, a od 2006 roku jest kuratorem wystaw Mazowieckiego Centrum Kultury i Sztuki w Warszawie. Od 1994 roku organizuje w Wilnie coroczne Międzynarodowe Spotkania Poetyckie „Maj nad Wilią”, a od roku 2013 współorganizuje w Warszawie Festiwal Filmów Emigracyjnych „Emigra”. Jako dziennikarz i publicysta współpracował m.in. z Telewizją Polską, Polskim Radiem, BBC i „Nowym Dziennikiem”.

W 1988 roku brał udział w zakładaniu Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego Polaków na Litwie, pierwszej powojennej polskiej organizacji na Litwie, przekształconej w 1990 roku w Związek Polaków na Litwie. Od roku 2000 jest prezesem Zarządu Stowarzyszenia Inicjatywa na Rzecz Rozwoju Kultury „Znad Wili”. Należy do Związku Pisarzy Litwy oraz międzynarodowej grupy literackiej „Magnus Ducatus Poesis”.

Źródło: vilnoteka.lt

Romuald Mieczkowski

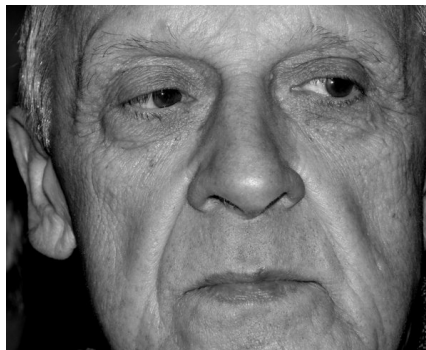
Debiutował opowiadaniem w 1966. Jest autorem wielu publikacji, tekstów prasowych, scenariuszy radiowych i telewizyjnych. Opublikował kilkanaście zbiory wierszy. Swoje utwory publikował w pismach na Litwie, w Polsce i innych krajach. Opracował antologię 50 współczesnych poetów *Przenieść Wilno do serca. Portret miasta* (2009). Jego utwory były tłumaczone na języki obce. Sam tłumaczy z języka litewskiego i języków słowiańskich. Publikuje

również felietony pod pseudonimem Tomasz Bończa.

Za swoją działalność został odznaczony m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP (1998), Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi RP (2015), Zasłużony dla Kultury Polskiej (1997), Nagroda Fundacji Kopernikowskiej, Nagroda Polcul Foundation, Nagroda Czesława Miłosza, Nagroda im. Barbary Sadowskiej, Nagroda im. Macieja Płażyńskiego, Nagroda im. Witolda Hulewicza (dwukrotnie), Nagroda im. Zygmunta Glogera, Złota Sowa Polonii.

Zmarł Henryk Gała

Zmarł **Henryk Gała**, poeta, pisarz i dramaturg, osobowość wyjątkowa, nietuzinkowa, niezwykle barwna. Zmarł po długiej i ciężkiej chorobie w swoim domu w Drozdowie koło Łomży.

Fot. Andrzej Dębowski

Henryk Gała

Pochodził z Wielkopolski, gdzie spędził wczesne lata swojego życia, ale to Wrocław stał się miejscem, z którym chciał się związać. Przyjechał tam na studia (chemia i filozofia) i niemal od razu zaczął uczestniczyć we wrocławskim młodym ruchu artystycznym. Był członkiem Grupy Literackiej „Dlaczego Nie” i współzałożycielem Teatru Człowiek XX, Teatru Otwartej Sceny, kierownikiem literackim Opery Wrocławskiej. Chociaż aktywnie działał w ruchu teatralnym, sławę zdobył na zupełnie innym polu. Już jego debiutancki tom wierszy „Żywoć Rudego” z roku 1962 okazał się wydarzeniem, kolejne, szczególnie „Biały blues”, cieszyły się uznaniem krytyki oraz czytelników.

Przełomowym okazał się dla niego rok 1976. Chciał coś zmienić w swoim życiu. Urzeczony pięknem nadnarwiańskiej przyrody przeprowadził się do Łomży. To powiatowe wówczas miasto zafascynowało go.

Istniały tam liczne towarzystwa naukowe – Towarzystwo Języka Polskiego, Towarzystwo Historyczne, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej – dla Henryka Gały, to był raj na ziemi. Zakłada najpierw Łomżyńskie Towarzystwo Muzyczne, którego został prezesem, a jesienią 1977 roku doprowadził do powstania orkiestry kameralnej. Po dwóch latach została ona upaństwowiona, stając się Łomżyńską Orkiestrą Kameralną i poprzedniczką Filharmonii Kameralnej im. Witolda Lutosławskiego. Dalsze efekty pracy Henryka Gały na muzycznej niwie w Łomży to rozwój, istniejącego do dziś, Społecznego Ogniska Muzycznego oraz utworzenie w PSM II stopnia, co zaowocowało kadrą szkoły i muzykami orkiestry

pochodzącymi z Łomży.

W latach 80. Henryk Gała nie przestał pisać, sporo też publikował w lokalnej prasie, miał też jednak świadomość, że w Łomży brakuje jeszcze teatru, choćby lalkowego. Udało się go założyć w roku 1987, czasach szalejącego kryzysu, bardzo trudnych dla kultury.

Będąc już emerytem Henryk Gała nie zwolnił tempa literackiej pracy. Regularnie wydawał kolejne książki, obchodził kolejne jubileusze twórczości artystycznej. Mimo choroby nie przestał udzielać się publicznie. Dużo pisał, także do „Gazety Kulturalnej”, zamieszczając swoje comiesięczne *Niewiersze Henryka Gały*...

Odszedł człowiek, który niemal przez całe swoje twórcze życie poszukiwał nieznanego, nie bacząc na to, co modne i pospolite...

Relacje

Antologia polskiego aforyzmu
w języku serbskim

W Belgradzie w październiku 2019 roku wydawnictwo „Srpska reč” opublikowało antologię polskiego aforyzmu pt. „Polska droga” z ponad pięcioma i pół tysiącem myśli 163 autorów na 560 stronach. W antologii także zostały opublikowane krótkie biogramy autorów.

Ten bogaty i wysokiej jakości wybór polskiej aforystyki, która ma bardzo długą tradycję, przygotował satyryk Aleksandar Čotrić, który jest także polskim tłumaczem i autorem przedmowy. W tekście wprowadzającym Čotrić zwraca uwagę, że polski aforyzm jest „subtelny, wyrafinowany, przyzwoity i samokrytyczny” oraz że „zdania aforyzmu są eleganckimi wnioskami moralnymi”.

Koneserzy najkrótszego gatunku literackiego uważają, że polscy aforyści, podobnie jak serbscy, należą do ścisłej czołówki Europy. Recenzent książek Vitomir Teofilović podkreśla, że wrażenie polskiego aforyzmu można podsumować w trzech fascynacjach: „różnorodności tematycznej, bogactwa myśli i dyskretnego dowcipu”.

Wydanie antologii pt. „Polska droga” po raz pierwszy oferuje czytelnikom w Serbii szczegółowy i kompleksowy przegląd twórczości polskich pisarzy od XVI do XXI wieku, w tym laureatów literackiej nagrody Nobla: Władysława Reymonta, Henryka Sienkiewicza, Isaaca Bashevisa Singera i Czesława Miłosza. Antologia zawiera także po raz pierwszy przetłumaczone na serbski myśli klasyki polskiej i światowej satyry autorstwa: Witolda Gombrowicza, Aleksandra Leszka Kumora, Sławomira Mrożka, Juliana Tuwima, Stanisława Jerzego Lecca, Janiny Ipohorskiej, Wandy Błońskiej Wolfart, Mariana Eile i Gabriela Laubiego, także współczesnych polskich aforystów, którzy są nieznanymi miłośnikom aforyzmu w naszym kraju, wśród których wyróżniają się Andrzej Majewski, Wojciech Wiercioch i Krzysztof Bilica.

Autor recenzji, Slobodan Simić, konkluduje, że polski aforyzm to „magiczny splot cudownych ludzi i pięknych myśli”, to znaczy „rapodia aforystycznych Chopina”, i że „czasami słyszy dźwięk i melodię precyzyjnie dobranych słów”.

Związek Literatów Serbskich